

**ВЕДЕННЯ ОБЛІКУ ВИРОБНИЧИХ ЗАПАСІВ У
СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВАХ ІЗ
ЗАСТОСУВАННЯМ ПРОГРАМНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ
«1 С: БУХГАЛТЕРІЯ 8»**

Корсун О.М., магістр,
Харківський національний технічний університет
сізького господарства імені Петра Василенка*

Виробничі запаси, з одного боку забезпечують постійність, безперервність та ритмічність діяльності підприємства, гарантують його економічну безпеку, з іншого вони у сільськогосподарських підприємствах потребують великих коштів, тому від організації їх обліку та аналізу залежить точність визначення прибутку підприємств, його фінансовий стан, конкурентоспроможність на ринку та в цілому ефективність роботи.

Практика показує, що процес обліку використання виробничих запасів все ж таки є трудомісткою ділянкою. Тому не дивно, що на багатьох підприємствах спостерігаються певні недоліки, а на деяких – запущеність обліку, що призводить до великих втрат запасів. Все це зайвий раз підтверджує, що до цього часу залишаються невирішеними багато важливих питань, пов'язаних з розробкою науково обґрунтованої системи обліку використання виробничих запасів.

Матеріальні, сировинні та паливні ресурси є одним з найважливіших на сільськогосподарських підприємствах, тому й документальне оформлення надходження, наявності і витрачання зазначених ресурсів є досить відповідальним процесом, який повинен забезпечити необхідну інформацію як для обліку, так і для контролю та оперативного управління рухом матеріальних цінностей. Існує декілька варіантів обліку виробничих запасів бухгалтерії підприємства, а саме торговий, партійний та сальдовий (оперативно-бухгалтерський).

Як свідчить практика сільськогосподарські підприємства застосовують сальдовий варіант обліку виробничих запасів, який базується на використанні реєстрів аналітичного обліку – карток (книг) складського обліку. Щоденно (щотижня, раз на 10 днів) працівником бухгалтерії перевіряється правильність записів про

* Науковий керівник – Маренич Т.Г., д.е.н. професор

надходження і витрачання виробничих запасів на складі і підтверджується залишок по картці (книзі) складського обліку особистим підписом бухгалтера, а кожного першого числа місяця залишок по кожному номенклатурному номеру переноситься до сальдової відомості обліку залишків матеріалів на складі. На підставі даних відомості виводяться підсумки по складу.

Запаси зберігаються як на загальних складах, так і в інших центрах відповідальності: цехах, бригадах, майстернях, гаражах тощо. Всі запаси повинні бути передані під відповідальність завідуючим складами, комірникам, іншим матеріально відповідальним особам, з якими укладається договір про повну матеріальну відповідальність.

Одним із напрямків удосконалення управління виробничими запасами в аграрних підприємствах є підвищення оперативності інформаційного забезпечення управління виробничими запасами підприємств, яке забезпечується запровадженням інформаційних технологій обробки економічної інформації.

На нашу думку доцільно застосовувати програмне забезпечення «1С: Бухгалтерія 8» останньої конфігурації, яка надає широкі можливості для обліку, контролю та аналізу використання виробничих запасів.

Програма «1 С: Бухгалтерія 8» передбачає автоматизацію бухгалтерського і податкового обліку, включаючи підготовку обов'язкової (регламентованої) звітності в організаціях, які здійснюють будь-які види комерційної діяльності: виробництво, оптову і роздрібну торгівлю, комісійну торгівлю (включаючи субкомісію), надання послуг тощо.

Використовуючи цю програму, можна обліковувати виробничі процеси починаючи з моменту придбання сировини до випуску вже готової продукції. При цьому виробничі операції автоматично відображатимуться як у бухгалтерському, так і в податковому обліку. Протягом місяця витрати, пов'язані з виробничою діяльністю підприємства, відображаються на рахунках обліку витрат.

Програмою «1 С: Бухгалтерія 8» для підприємств, що здійснюють виробничу діяльність передбачено застосування партійного методу обліку запасів.

В програмі підтримуються наступні способи оцінки матеріально-виробничих запасів при їх вибутті: за середньою собівартістю; за собівартістю перших за часом придбання матеріально-виробничих запасів (спосіб ФІФО).

При користуванні даним програмним продуктом метод оцінки запасів у бухгалтерському обліку користувач встановлює в реєстрі відомостей «Облікова політика (бухгалтерський облік)».

По складах може вестися кількісно-сумовий облік і облік по партіях. Складський облік може бути відключений, якщо в ньому немає необхідності. Автоматизований облік операцій надходження і реалізації продукції, товарів і послуг. Враховуючи динаміку розвитку восьмого покоління системи програм 1С:Підприємство та їх можливостей в обліку запасів можна зробити висновок, що під час автоматизації обліку запасів програма 1С:Бухгалтерія 8 повинна стати стандартом автоматизації, що забезпечує потреби підприємств різних розмірів.

Відповідно до зазначеної програми виробничі запаси відображаються: власні (рахунок 20 «Виробничі запаси») та отримані від замовника як давальницька сировина (забалансовий рахунок 022 «Матеріали, прийняті для переробки»).

Під час відображення операцій із запасами слід дотримуватись двох основних принципів роботи:

1. Правильна хронологічна послідовність документів руху ТМЦ: номенклатурну позицію не можна продати або списати раніше оприбуткування. Тобто важливим є не те, в якій послідовності реєструють документи, а те, як їх відображають за датою та часом. Документи надходження мають бути зареєстровані раніше ніж документи вибуття зі складу.

2. Єдність значення аналітичних та облікових параметрів для операцій надходження і вибуття.

Порушення правильності хронологічної послідовності документів відбувається зазвичай у разі оформлення документів заднім числом. Якщо під час такого введення документ вибуття запасів реєструють раніше за документ надходження, то проблему може бути вирішено лише шляхом зміни часу або дати документів. Відновлення коректного обліку за партіями після всіх виправлень може бути досягнуто обробкою документа «Групове перепроведення» (меню «Сервіс»). Цю обробку рекомендується запускати наприкінці періоду перед формуванням звітності, хоча порядок її використання жорстко не регламентовано.

Якщо в документі вибуття ТМЦ (продаж, повернення постачальнику, списання на господарські потреби тощо) буде вказано значення параметрів, які не відповідають параметрам залишків запасів,

документ не проводитиметься взагалі або результат проведення буде не коректним. Якщо контроль від'ємних залишків не вимкнено, то під час проведення перевіряють наявність залишків на момент вибуття з такими самими значеннями облікових параметрів, які зазначено в документі. За відсутності залишків запасів у потрібній кількості документ не проводиться з видачею відповідного повідомлення. Якщо ж документи буде перепроведено без аварійних повідомлень, можна бути абсолютно упевненим щодо правильності сумової оцінки залишків і рухів ТМЦ.

При здійсненні процедури введення залишків ТМЦ використовують інформацію з: довідників «Номенклатура», «Склади (місця зберігання)» та реєстрів відомостей «Рахунки номенклатури», «Ціни номенклатури».

Під час обліку запасів програма контролює такі облікові та аналітичні параметри:

— назву підприємства, у розпорядженні якого перебуває цей вид запасів;

— єдність бухгалтерського рахунку обліку запасів. У документах надходження (введення залишків) і в документах вибуття цього виду запасів повинен використовуватись однаковий рахунок обліку запасів;

— номенклатуру запасів (конкретний елемент відповідного довідника);

— склад, на який надходить та з якого списується цей вид запасів;

— податкове призначення ТМЦ (вид діяльності відповідно до податкового законодавства) і статтю приросту/убутку (для складання декларації про прибуток) під час відображення операцій у податковому обліку.

Із впровадженням комп'ютерних інформаційних систем, що ґрунтуються на сучасних інформаційних технологіях, бухгалтери та управлінці отримують численні переваги і вииграє підприємство в цілому.

Тому під час проектування нової чи вдосконалення існуючої бухгалтерської системи потрібно максимально враховувати технічні, технологічні та організаційні особливості конкретних виробництв. Це доцільно робити ще на передпроектній стадії, в межах якої здійснюють опис необхідних для потреб управління інформаційних потоків, а також аналіз існуючих організаційної та функціональної структур кожного господарюючого суб'єкта зокрема.